Приложение № 17 към т. 1, буква „р“

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПРОФИЛАКТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ“

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“ вече пет години утвърждава политиката на Министерството на образованието и науката относно грижата за здравето на заетите педагогически специалисти в системата на предучилищното и училищно образование. Програмата е разработена съвместно със социалните партньори.

Съществуването на Модул „Профилактика на педагогическите специалисти“ (Модул 1) създава нагласи за сигурност при потенциална необходимост от подкрепа за профилактични прегледи, които не се финансират от здравната система. Модул „Рехабилитация на педагогическите специалисти“ (Модул 2), допълва политиката на страната за рехабилитационни терапевтични услуги при групи хронични заболявания, изпълнявана чрез НОИ, като настоящата програма осигурява финансиране на допълнителна грижа при осъществяване на рехабилитация на педагогическата общност в системата на предучилищното и училищното образование. От 2024 г. към двата модула на националната програма е разработен и се изпълнява нов Модул „Диагностика и превенция на риска от бърнаут синдром и развитие на устойчивост при педагогическите специалисти“ (Модул 3), който чрез Електронния портал реализира системен подход за редуциране на стреса и изграждане на психическа устойчивост. Създаден специално за педагогическите специалисти, той е използван активно от над 6 000 педагогически специалисти.

Съвместните инициативи между синдикати и работодатели, използвайки иновативния потенциал и опит на научните екипи от висшите училища, гарантират успешността от прилагането на програми, ориентирани към намаляване на психосоциалните рискове и стреса при изграждане на устойчивост.

През 2026 година се запазват целите на програмата, като дейностите в Модул 3 са разширени и надграждат създадените възможности за превенция и профилактика на професионалния стрес.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Общата цел на програмата е осигуряване на подкрепа относно здравето и благосъстоянието на педагогическите специалисти, профилактика и превенция на бърнаут синдром, развитие на устойчивост. Програмата обхваща цялата територия на страната.

Специфичните цели на програмата са ориентирани към изграждане на компетентности за разпознаване и управление на стреса от страна на педагогическите специалисти. Осигуряване на условия за подкрепа на педагогическите специалисти, преминаващи през програми за рехабилитация. Ранно откриване на заболяване, преди пълното разгръщане на клиничната симптоматика и насочване за ранно лечение за подобряване на прогнозата и намаляване на честотата на тежките симптоми и хронифициране на заболяването. Повишаване на грижата за качество на живот и благосъстояние.

Очакваните ползи са насочени както към предоставяне на ефективни стратегии за справяне със стресорите на работното място и превенция на бърнаут синдром, така и към укрепване на здравето и благополучието.

Постигането на тези цели е от решаващо значение за професионална мотивация и реализация на учителите. От уменията за изграждане на устойчивост зависи тяхното мотивиране за оставане в професията и системата на образованието, последващо кариерно развитие и лично и семейно благоденствие. И най-сетне: усещането за щастие в личния и професионалния живот на преподавателите неминуемо рефлектира върху качеството на учебния процес и оттам – върху благосъстоянието на техните ученици.

Обхват на програмата: национален

3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Модул 1 „Профилактика на педагогическите специалисти“ – до 100 участници;

Модул 2 „Рехабилитация на педагогическите специалисти“ – до 1000 участници;

Модул 3 „Диагностика и превенция на риска от бърнаут синдром и развитие на устойчивост при педагогическите специалисти“ – достъпен за всички педагогически специалисти.

4. ЦЕЛЕВА ГРУПА

По МОДУЛ 1: Педагогическите специалисти от държавните и общинските детски градини и училища, центровете за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР), регионалните

центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), Националният дворец на децата (НДД), Държавният логопедичен център (ДЛЦ).

По МОДУЛ 2: Педагогическите специалисти от държавните и общинските детски градини и училища, центровете за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР), регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), Националният дворец на децата (НДД), Държавният логопедичен център (ДЛЦ), педагогическите специалисти от частните училища (ЧУ) и частните детски градини (ЧДГ).

По МОДУЛ 3: Педагогическите специалисти от държавните и общинските детски градини и училища, центровете за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР), регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), Националният дворец на децата (НДД), Държавният логопедичен център (ДЛЦ), педагогическите специалисти от частните училища (ЧУ) и частните детски градини (ЧДГ).

Достъпът до електронния портал е осигурен за педагогическите специалисти от всички възрастови групи и всички образователни институции в българското предучилищно и училищно образование от всички населени места в страната и чужбина.

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

МОДУЛ 1 и МОДУЛ 2

- подобрен здравен статус на учителите и другите педагогически специалисти;
- намален брой отсъствия от работа по здравословни причини.

МОДУЛ 3

Резултатите, които чрез тестов инструментариум, достъпен през електронен портал за индивидуалната диагностика на бърнаут синдрома и насоки за развитие на устойчивост при педагогическите специалисти, са свързани с:

- предоставяне на ефективни индивидуални стратегии за справяне със стресорите на работното място и личния живот;
- информираност и сензитивност към развитието на индивидуални и групови умения за справяне с хроничния стрес на работното място и в личния живот;
- ранна диагностика и превенция на бърнаут синдром;
- повишаване на мотивацията и работоспособността на педагогическите специалисти;
- понижаване на риска от заболявания вследствие на хроничен стрес, тревожност и депресия;
- намален брой отсъствия от работа по здравословни причини;

- повишаване на самооценката и мотивацията на педагогическите специалисти;
- развитие на научноизследователския потенциал за мониторинг на дименсиите на бърнаут, тревожност и депресия в целевата група преди и след интервенции.

6. БЮДЖЕТ

Общ бюджет	**135 000 евро**
Модул 1 „Профилактика на педагогическите специалисти“	2 500 евро
Модул 2 „Рехабилитация на педагогическите специалисти“	85 000 евро
Модул 3 „Диагностика и превенция на риска от бърнаут синдром и развитие на устойчивост при педагогическите специалисти“	47 500 евро

7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ

Държавните и общинските детски градини и училища, центровете за подкрепа на личностното развитие (ЦПЛР), регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО), Националният дворец на децата (НДД), Държавният логопедичен център (ДЛЦ) — Модул 1, Модул 2 и Модул 3; Педагогическите специалисти от частните училища (ЧУ) и частните детски градини (ЧДГ) — Модул 2 и Модул 3.

8. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Срокът за изпълнение на НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“ е до 07.12.2026 г.

9. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Механизмът за наблюдение и отчитане се осъществява от МОН и РУО. При реализацията на програмата основно се осъществява мониторинг от регионалните управления на образованието, базиран на пряката и на обратната връзка между кандидатстващите педагогически специалисти. Наблюдението и отчитането на изпълнението на Модул 1 и Модул 2 се състои от преглед на документите за включване и платежните документи, удостоверяващи възстановяването на средства. Модул 3 се отчита съгласно подписано споразумение с ВУ.

10. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Средствата по националната програма не могат да се използват за дейности, финансирани с други бюджетни средства или от фондовете на Европейския съюз.

Декларацията за включване в модулите на програмата съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.

Когато по програмата са одобрени педагогически специалисти от частни детски градини и училища, е необходимо да се представи банково извлечение, че предоставените финансови средства са насочени и изразходвани само за нуждите на учителите. Банковото извлечение е неделима част от пакета документи към декларацията, който педагогическият специалист, кандидатстващ по Модула, предоставя в РУО.

11. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. МОДУЛ 1 – ПРОФИЛАКТИКА НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Модулът обхваща дейности за ранно откриване на заболяване преди пълното разгръщане на клиничната симптоматика и насочване за ранно лечение за подобряване на прогнозата и намаляване на честотата на тежките симптоми и хронифициране на заболяването, както и прилагането на нови мерки в грижата за здравето на педагогическите специалисти. Модулът предвижда допълнителни профилактични прегледи, консултации и/или изследвания извън осигурените в рамките на задължителното здравно осигуряване, проведени от педагогическите специалисти до 15.09.2026 г.

11.2. МОДУЛ 2 – РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Модулът включва дейности, отнасящи се до рехабилитация на заболявания по програмата на НОИ въз основа на установена диагноза, посочена в направление от личен или лекуващ лекар за групи заболявания, проведени от педагогическите специалисти до 15.09.2026 г.

В дейностите на Модул 2 могат да участват педагогически специалисти, които имат медицинско направление и медицинска документация за заболявания от следните групи:

- сърдечносъдови заболявания;
- стомашно-чревни и чернодробни заболявания;
- бъбречно-урологични заболявания;

- ендокриннни заболявания;
- гинекологични и андрологични заболявания;
- кожни заболявания;
- заболявания на централната нервна система;
- заболявания на дихателната система;
- заболявания на опорно-двигателния апарат;
- заболявания на периферната нервна система.

11.3. МОДУЛ 3 – „ДИАГНОСТИКА И ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА ОТ БЪРНАУТ СИНДРОМ И РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВОСТ ПРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ“

Дейностите по Модул 3 включват осигуряване на условия за постоянен достъп до електронен портал за диагностика на бърнаут синдром и развитие на устойчивост при педагогическите специалисти, групирани както следва:

11.3.1. **Поддръжка на сигурността, правилното функциониране на електронния портал за управление на стреса, включващ** активен мониторинг на функционалностите, прилежащата техническа инфраструктура и динамично управление на технически ресурси за гарантиране функциониране на системата и отстраняване на проблеми; технологично въвеждане на инструменти за диагностика на стреса и резилиънса, специфични за педагогическите специалисти от детски градини, както и за директори на училища и детски градини и въвеждане на инструменти за диагностика на уменията за справяне със стреса за всички педагогически специалисти.

11.3.2. Развитие на цялостната концепция и дизайн за индивидуализиран достъп до функционалности за диагностика, информиране и насоки за справяне с признаците на стрес, което включва:

- Въвеждане на разширен диагностичен инструментариум, осигуряващ мултидименсионна самооценка на **бърнаут синдром, нива на стрес и устойчивост, тревожност и депресивни симптоми, както и мотивация и поведенчески стилове**, с цел формиране на **цялостен психосоциален профил и ранно идентифициране на индивидуални рискови фактори.**
- Осигуряване на персонализирана автоматизирана обратна връзка въз основа на резултатите от диагностичните инструменти, включваща насоки за справяне със стреса, препоръки за подходящи техники, упражнения и обучителни дейности, съобразени с индивидуалните потребности на педагогическите специалисти.

- Изграждане на система за анонимизиран мониторинг и анализ на обобщени данни, генерирани чрез електронния портал, с цел проследяване на национални тенденции, подпомагане на планирането на политики в областта на психичното здраве в образованието и развитие на научноизследователския потенциал.
- Създаване и поддържане на референтна мрежа от специалисти (училищни психолози и други квалифицирани експерти), към които педагогическите специалисти да бъдат насочвани при установен повишен психологически риск, в рамките на превантивната функция на Модула.

11.3.3. Популяризиране на дейностите за диагностика и превенция на риска от бърнаут синдром и развитие на устойчивост при педагогическите специалисти, което включва:

- Реализиране на информационни и комуникационни дейности, насочени към повишаване на информираността относно психичното здраве, намаляване на стигмата при търсене на подкрепа и популяризиране на възможностите на Модул 3 сред педагогическата общност.
- Разработване и предоставяне на кратки онлайн обучителни модули (micro-learning), насочени към разпознаване на ранните признаци на бърнаут, управление на стреса и тревожността, развитие на адаптивни поведенчески стратегии и повишаване на психичната устойчивост.
- Изготвяне на годишен обобщен аналитичен доклад, отразяващ резултатите от прилагането на Модул 3, тенденциите в нивата на професионален стрес и бърнаут, както и препоръки за надграждане и устойчиво развитие на програмата.

12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

По МОДУЛ 1 се възстановяват до 25 евро от стойността на разхода, направен за един педагогически специалист, преминал през профилактичен преглед.

По МОДУЛ 2 се възстановяват средства на стойност до 75 евро от разходите, направени за доплащане на храна и такса резервация за един педагогически специалист, включен в НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“.

По МОДУЛ 3

1. Разходи за услуги, които се възлагат на ДВУ чрез споразумение.
2. Разходи за командировки на членове на екипа за управление на програмата за извършване на дейности по организация, координация и контрол на изпълнение на дейностите; дейности, свързани с мониторинг и популяризиране, включващи участие и на външни експерти в мониторингови екипи за наблюдение и анализ на резултатите от дейностите;

дейности за информиране на заинтересованите страни от възможностите да се възползват от услугите, предлагани по Модул 3.

13. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО ПРОГРАМАТА

Кандидатстването по Модули 1 и 2 на националната програма се осъществява чрез:

13.1. Подаване на декларация по образец от педагогическия специалист с приложени документи до директора в определените в програмата срокове. Директорът проверява и одобрява документите на всеки педагогически специалист с „Формуляр за извършена проверка от директора“. Одобрените от директора документи за възстановяване на разходи на педагогическия специалист се подават до началника на съответното РУО. Началникът на РУО предоставя обобщени списъци за региона към МОН за финансиране.

Образци на декларацията, формуляр за извършена проверка от директора, списък за региона, който се предоставя в МОН, и таблица с разпределение на средствата по Модул 2 за всеки регион се утвърждават от министъра на образованието и науката и се публикуват на сайта на МОН.

13.2. Възстановяването на разходите се осъществява чрез първостепенния разпоредител с бюджет (ПРБ). На общинските и държавните образователни институции разходите за рехабилитация се възстановяват чрез съответния ПРБ, обработил документите и одобрил заявките. За включените педагогически специалисти от ЧДГ и ЧУ се възстановяват разходите за рехабилитация чрез съответното РУО, обработило и одобрило заявката.

13.4. Когато общата сума на заявените за възстановяване средства по програмата достигне размера на определения размер на средствата за региона, РУО преустановява възможността за кандидатстване. При остатък на определените средствата за един регион, същите могат да бъдат преразпределени по други региони, с повече кандидати.

13.5. Не се финансират разходи за:

- профилактични прегледи, финансирани в рамките на задължителното здравно осигуряване;
- профилактични прегледи, проведени по изготвения списък на службите по трудова медицина на подлежащите специалисти, организирани и проведени от работодателите за своя сметка в избрано от тях лечебно заведение или на основание КТД на общинско ниво;
- медицински прегледи, изследвания, рентгенови снимки и други материали, изискващи се за прием за рехабилитация;

- нощувки, рехабилитационни процедури и разходи за храна, които са за сметка на НОИ.

13.6. Във всеки от трите модула по Програмата педагогически специалист може да участва само веднъж за 2026 г. Дейностите, за които се заявява възстановяване на разходи по програмата, трябва да са стартирали след датата на приемането на националната програма от Министерския съвет и не по-късно от 15.09.2026 г. за модул 1 и Модул 2**.**

МОДУЛ 1

Всеки педагогически специалист в държавни и общински детски градини и училища, ЦПЛР, РЦПППО, НДД, ДЛЦ може да заяви желание за участие в дейностите по Модул 1 „Профилактика на педагогическите специалисти“ индивидуално чрез подаване на декларация до директора на съответната образователна институция. Към декларацията се прилага разходооправдателен документ за проведен профилактичен преглед и/или консултация, и/или диагностична процедура, и/или изследване извън осигурените в рамките на задължителното здравно осигуряване.

Допустимо е директорите на държавните и общинските училища и ДГ, на ЦПЛР, РЦПППО, НДД и ДЛЦ да сключат договор с медицински център за провеждането на профилактични прегледи на лицата по утвърден от тях списък или да определят друг ред за осъществяване на профилактичните прегледи, като за всеки педагогически специалист от списъка се прилага общия списък на включените педагогически специалисти и общия разходооправдателен документ.

Представя се обобщена заявка за възстановяване на разходи по Модул 1 и 2 до началника на съответното РУО. Срок за кандидатстване пред РУО: 30.09.2026 г.
Представят се обобщени списъци за региона към МОН за финансиране.
Началникът на съответното РУО, в срок до 05.10.2026 г. представя на ръководителя на националната програма обобщени списъци за региона за финансиране.

МОДУЛ 2

Всеки педагогически специалист може да заяви желание за участие в дейностите по Модул 2 „Рехабилитация на педагогическите специалисти“ индивидуално чрез подаване на декларация до директора на образователната институция. Педагогическите специалисти от ДГ, ЦПЛР, РЦПППО, НДД и ДЛЦ, ЧДГ и ЧУ подават декларация до началника на съответното РУО. Към декларацията се прилагат следните документи:

- медицинско направление от личен или лекуващ лекар за рехабилитация;

- удостоверение или протокол за рехабилитация, резултат от приложеното медицинско направление;
- разходооправдателен документ за проведена рехабилитация.

Представя се обобщена заявка за възстановяване на разходи по Модул 1 и 2 до Началника на съответното РУО. Срок за кандидатстване пред РУО: 30.09.2026 г.

Началникът на РУО в срок до 05.10.2026 г. представя на ръководителя на националната програма обобщени списъци за региона за финансиране.

МОДУЛ 3

До електронния портал ще бъде осигурен достъп за педагогическите специалисти от всички възрастови групи, които са заети в системата на предучилищното и училищното образование.

Срок за кандидатстване (включване в дейностите) чрез електронния портал: за целия период на Програмата

14. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Директорът на всяка образователна институция след проверка на приложените документи кандидатства пред РУО по Модул 1 и/или Модул 2 в срок до 30.09.2026 г.

РУО обобщава списъците за всеки модул и при изпълнение на целевите стойности за брой включени педагогически специалисти за даден модул преустановява приема на заявки от образователните институции − срок до 05.10.2026 г. изпраща към МОН.

Всеки педагогически специалист може да се включи в Модул 3 чрез електронен портал за управление на стреса чрез регистрация в системата със служебен акаунт на педагогически специалист.

За организиране и координиране на дейностите по разглеждане, одобряване, контрол и наблюдение на програмата се създава комисия на институционално, регионално и национално ниво на приемане на документи. Комисията в МОН проверява и обобщава заявките, подадени от РУО, до 30.10.2026 г. и предлага за одобрение на министъра на образованието и науката доклад и списък със заявените за финансиране суми.

15. ОТЧИТАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Срокът за изпълнение и отчитане на НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“ е до 07.12.2026 г.